

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz

Poznań 10.06.2022 roku

Uniwersytet Artystyczny

im. Magdaleny Abakanowicz

w Poznaniu

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pani **mgr NATALII URYNIUK**

w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki

wszczętym przez Radę Naukową ds. stopni

Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Podstawowe dane o dotychczasowych osiągnięciach doktorantki

Doktorantka dyplom magisterski obroniła w 2014 roku w pracowni prof. Janusza Górskiego. Zajmuje się ilustracją, malarstwem, grafiką i ceramiką. Jest Ona autorką projektu artystyczno-edukacyjnego w 9 językach *Balticarium.com* na temat zwierząt Morza Bałtyckiego, który otrzymał wyróżnienie w konkursie Kampania Społeczna Roku, patronat honorowy Rzecznika Praw Dziecka oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jest Ona także laureatką stypendiów m.in. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska”, Marszałka woj. Pomorskiego i Miasta Gdańsk. Studiowała także w Portugalii jako stypendystka *Escola Superior Artistica* w Porto. Jej prace pokazywane są na licznych wystawach, między innymi w galeriach w Singapurze, Kairze, Berlinie, Hong Kongu, Porto, Kantonie oraz licznych miastach w Polsce. Na szczególną uwagę zasługuje indywidualna wystawa w prestiżowej Galerii Kordegarda w Warszawie. Jest autorką ilustracji do książek dla dzieci *Zabaw się w Gdańsku*, *Na Tropach Kaszub*, *Ping i Pong*, *Balticarium – bałtycki zeszyt ćwiczeń*, *Balticarium – morskie zabawy*, *Balticarium* oraz *Skok przez Bałtyk*. Album *Balticarium* stanowi ilustrowane kompendium wiedzy o Bałtyku i został wydany w sierpniu 2019 przez wydawnictwo Wytwórnia. A książka *Skok przez Bałtyk* jest opowieścią Moniki Milewskiej o plażowej piłce, która poznaje bałtyckie zwierzęta. Jest to najnowsza publikacja wydana w ramach projektu *Balticarium* przez wydawnictwo Widnokrąg w 2021 roku.

Ocena pracy doktorskiej

Jak widać z powyższego spisu działalności Pani mgr Natalii Uryniuk posiada już

naprawdę spore osiągnięcia w obszarze szeroko rozumianej aktywności artystycznej – plastycznej i – nade wszystko – grafice wydawniczej, ilustracji, malarstwie i ceramice. Natomiast tematem Jej doktoratu jest praca pt: „Mikroplastik – Makroproblem”. Jest to praca napisana z ekspresją artystki dojrzałej i zaangażowanej oraz świadomej swojej drogi. Artystki potrafiącej wchodzić w polemikę z systemami naszego świata z obszaru ekologii czy recyklingu. A to co jest istotą tego doktoratu, to analiza, wręcz - walka – językiem wizualnym w celu tworzenia proekologicznych inicjatyw przez dorosłych i dzieci dla ratowania planety zagrożonej katastrofą ekologiczną. Wszechobecny plastik, który ingeruje w naturę, niszczy ziemię i oceany, a w konsekwencji zwierzęta i ludzi – staje się istotą poszukiwań adekwatnego języka wizualnego dla generowania ekologicznych postaw. Wizualne treści doktorantki w formie ilustracji, zdjęć i animacji mówią o tragedii ekosystemów, a ów tytułowy „Mikroplastik –Makroproblem” staje się misją autorki aby w umysłach ludzi - dzieci i starszych wywołać i utrwalić nawyki wspólnej sprawy. Ukryte w ilustracjach – bardziej czy mniej – kody plastycznego przekazu, znaki w kształtach i kolorach, w ruchu animacji nabierają cech komunikatu – wręcz ważnego oręża w walce o naszą zalewaną śmieciami planetę. Plastikowe śmieci doktorantki dryfują po ekranach w interaktywnej grze z dodanymi rysunkami potworów z groźnymi minami i gestami. Klikające w plastikowy śmieć dziecko doprowadza do rozpadu plastiku w drobinki, które z kolei znowu szkodzą zwierzętom, generuje więc ono problem dalej, który za innym kliknięciem ukazuje kolejne konsekwencje szkodliwości plastiku i chaosu w środowisku. Testując z dziećmi skuteczność wpływu i efektywności edukacyjnej

interaktywnej książki on line, doktorantka publikuje w tej pracy badawczej wyniki badań. Z pewnością tak skrupulatnie przygotowane testy są wiarygodne i dają mi dużą nadzieję na siłę wiedzy i jej rezonans. Badane dzieci to są przedstawiciele całych rzesz ich rówieśników niosących świadomość w obszarze postaw i zachowań już w niedalekiej przyszłości. Dzieci, które niebawem przejmą troskę o planetę – z miejmy nadzieję – właściwie pewnością, że zrobią to z większą skutecznością niż obecnie nią zarządzający. I choć w grach autorki można zdobywać – tylko na razie graficzne odznaczenia np. „pogromców” mikroplastiku czy „bohatera” lub „obrońcy środowiska” to także wizualna ale i emocjonalna atmosfera tworzy olbrzymi potencjał świadomości i odpowiedzialności wszystkich – nie tylko dzieci. Ich wybory i presja na właściwe zachowania dorosłych przyniosą w końcu – w co wierzę – radykalne działania w celu ochrony naszej planety. Treści graficzne i zawarta w nich wiedza z zakresu ekologii przyczyni się dzięki – również – doktorantce do stworzenia lepszego jutra z atencją i szacunkiem do natury. Obrazy – jako informacja zawarte w książce, stronie internetowej, plakacie, ilustracji czy filmie tworzą gigantyczną sondę znaczeń, które doktorantka organizuje na potrzeby tytułowego przesłania. Pracy badawczej artystki – graficzki, świadomej osiągnięcia celów, którym służą te właśnie użyte przez nią środki komunikacji wizualnej. Jako skuteczne – czego jestem pewien - dla osiągnięcia sensu przekazu. Dzięki coraz liczniej wydawanym pozycjom takie książki jak np. „Czyje jest morze” czy „Plastik fantastik” albo „Śmieciogród” oraz teraz te ocenione w postępowaniu Pani Natalii Uryniuk książki pt. „Balticarium”, „Skok przez Bałtyk” czy „Bałtycki zeszyt ćwiczeń – Balticarium” dalej atakują

plastik ale jakby inaczej. Autorka przygotowuje dzieci do realnych problemów występujących w świecie i nie tworzy ułudnego czy wyidealizowanego obrazu zagrożeń. Proponuje profesjonalny zestaw znaków języka wizualnego dla wyrażenia treści najistotniejszych dla tego całego tygla zagadnień – również technologicznych. Aplikuje Ona z atencją dla młodego odbiorcy wielowymiarową, multimedialną przygodę angażującą i wciągającą go do interakcji. Gra – zabawa – troska zdrowym współzawodnictwem angażująca delikatną strukturę psychiczną młodej istoty do walki o wodę i ziemię. Zobaczenia tego całego łańcucha powiązań, skutków, wpływów, a w konsekwencji nabrania cech pełnej determinacji i odpowiedzialności za losy świata.

I tutaj przypomina mi się przypowieść pt. „Męka” z książki pt. „Minuta mądrości” Anthony de Mello:

„ - Nieszczęścia mogą prowadzić do rozwoju i oświecenia – powiedział Mistrz.

I tak to wyjaśnił:

Pewien ptak codziennie chronił się

w suchych gałęziach drzewa,

stojącego pośród rozległego pustynnego krajobrazu.

Razu pewnego trąba powietrzna

wyrwała drzewo z korzeniami,

i biedny ptak musiał przelecieć co najmniej sto mil,

nim znalazł sobie nowe schronienie.

Dotarł wreszcie do lasu,
gdzie drzewa uginały się od owoców.

I zakończył:

Gdyby uschnięte drzewo ocalało,
nic nie skłoniłoby ptaka
by wyrzekł się bezpieczeństwa
i poszybował w przestworza”.

Doktorantka tak jak w tej przypowieści także nadaje przestworzom – stymuluje szansę na tworzenie stref bezpiecznych – a w konsekwencji – dalej, później – na całkowitą ich ochronę. Utożsamiam się z Natalią Uryniuk w Jej ważnym głosie o troskę troskę, godność i piękno – o przyszłość. Odwołuję się z nią do głęboko humanistycznego przekazu, by graficznym gestem refleksyjnego znaku świadomie i skutecznie działać w tym Jej przesłaniu plastycznym – w uniwersalnym przekazie, a aspekty poznawcze w tej całej warstwie odniesień – do tego obecnego – prezentowanego pola interpretacyjnego, stają się wartościami, które czuję, i które są mi również bardzo bliskie.

Konkluzja

Uważam, że plastyczno-graficzny świat doktorantki, zarówno w pracy plastycznej jak i teoretycznej składa się na bardzo spójny przekaz, który daje mi panoramę myślenia i siły Jej wyborów. Cały dorobek Pani mgr Natalii Uryniuk jest już naprawdę spory i dobrze rokuje na przyszłość. Do tego dodać należy udane poszukiwania z obszaru „obrazowania” oraz osiągnięcie przekazu, które uwspółcześniają Jej czasem

tradycyjną technikę w relacji zagadnienia unikatowości dzieła.

Dlatego, z całym przekonaniem stwierdzam że Pani mgr Natalia Uryniuk zasługuje na przyznanie Jej stopnia doktora.

Z poważaniem

prof. dr hab. Andrzej Banachowicz